

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 235/2016-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Mariannou Lechmanovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 To 123/13-308 zo 16. januára 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 45/2014 z 22. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 123/13-308 zo 16. januára 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 45/2014 z 22. augusta 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a ods. 2 písm. d) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. b) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov. Namietaným uznesením krajský súd zamietol odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol.

Sťažovateľ namieta, že konajúce súdy rozhodli iba na základe svedeckej výpovede svedkov ██████████ a ██████████, ktoré považuje za nepravdivé, pričom tvrdí, že skutok, za ktorý bol uznaný vinným, nespáchal. Krajskému súdu sťažovateľ vyčíta odmietnutie vypočutia svedka ██████████, ktorého sťažovateľ navrhol odvolaciemu súdu vypočuť počas verejného zasadnutia o jeho odvolaní 16. januára 2014. Rovnako tak vytýka okresnému súdu nepredvolanie ním navrhovanej svedkyne a rozporuje tiež „*mentálne schopnosti*“ svedkov, ktorí ho z trestnej činnosti usvedčovali, čím argumentuje nedôveryhodnosť usvedčujúcich dôkazov. Sťažovateľ poukázal aj na neodstránenie rozporov vo svedeckých výpovediach, ako aj na nezákonný postup príslušníkov Policajného zboru pri jeho zadržaní. Podľa názoru sťažovateľa mala byť v jeho prípade uplatnená konajúcimi súdmi zásada „*in dubio pro reo*“, keďže jeho vina nebola preukázaná bez pochybností.

V závere svojej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil „nezákonnosť“ namietaných rozhodnutí všeobecných súdov a aby:

„1. zrušil uznesenie najvyššieho súdu SR č. k. 5Tdo 45/2014 zo dňa 22.8.2014 a boli použité ustanovenia podľa § 321 ods. 1 písm. g, i, Tr. por. a boli vykonané zákonným spôsobom.

2. podľa § 386 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd SR vyslovil svojim rozhodnutím, že napadnutým uznesením krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2 To 123/2013 zo dňa 16.1.2014 bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a v konaní ktoré mu predchádzalo a to ustanovenie § 2 ods. 10 Tr. por. a to v neprospech odsúdeného [REDAKOVANÉ]...

3. podľa § 386 ods. 2 Tr. por. uznesenie krajského súdu v B. Bystrici č. k. 2To/123/13 zo dňa 16.1.2014 a rozsudok okresného súdu v Brezne č. k. 3T 25/2011 zo dňa 21.10.2013 zrušil vo výroku o vine a treste.

4. podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal okresnému súdu Brezno, aby vec znova v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol.“

Ústavnému súdu bolo 22. februára 2016 doručené podanie nazvané ako „doplnenie sťažnosti“ vypracované advokátkou [REDAKOVANÉ], ktorá týmto podaním oznámila ústavnému súdu, že rozhodnutím Centra právnej pomoci, Kancelárie Banská Bystrica sp. zn. 4 N 399/2016-KaBB z 27. januára 2016 bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, a zároveň predložila plnú moc na zastupovanie sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom z 11. februára 2016.

V ďalšom právna zástupkyňa sťažovateľa zosumarizovala dôvody sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti v rozsahu zodpovedajúcom sťažnostným námietkam uvedeným už v sťažnosti sťažovateľa doručenej ústavnému súdu 25. novembra 2014 a poukázala na ústavnú neudržateľnosť a arbitrárnosť namietaného uznesenia krajského súdu. V závere svojho podania navrhla, aby ústavný súd „po vykonaní dokazovania rozhodol svojim nálezhom tak, ako to navrhol sťažovateľ“, a zároveň navrhla „aby rozhodol aj o trovách právneho zastupovania sťažovateľa pod novým bodom 4.)“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde.

Z hľadiska predbežného prerokovania sťažnosti je podstatný najmä § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania

okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 8/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ktorý je v súlade § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to plnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, III. ÚS 236/07, IV. ÚS 267/08).

V odôvodnení sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľom 25. novembra 2014 sťažovateľ namieta postup konajúcich súdov a orgánov činných v trestnom konaní, avšak v petite sťažnosti označuje ako porušovateľa svojich práv iba najvyšší súd, proti ktorému však žiadna argumentácia nesmeruje. Navyše, petitom sa sťažovateľ domáha rozhodnutí podľa ustanovení Trestného poriadku, čo však nie je v právomoci ústavného súdu. Sťažnosť

pôsobí zmätočne a nezrozumiteľne, pričom pre ústavný súd bolo problematické jednoznačne ustáliť predmet námietok, ako aj subjekty, voči ktorým sťažnosť smeruje.

Tieto nedostatky spočívajúce v zmätočnosti podania neodstránila ani právna zástupkyňa sťažovateľa svojím doplňujúcim podaním doručeným ústavnému súdu 22. februára 2016. Právna zástupkyňa sťažovateľa v doplnení sťažnosti v časti II „*Porušené základné právo alebo sloboda*“ uvádza, že sťažovateľ vymedzil porušenie svojho základného práva alebo slobody „*v bode III. svojej sťažnosti zo dňa 26.11.2014, a to konkrétne na strane 4 a 5 svojej sťažnosti*“. Z obsahu prvotnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že táto je z 21. novembra 2014, doručená bola ústavnému súdu 25. novembra 2014 a bod III neobsahuje. Na stranách 4 a 5 sťažnosti sťažovateľ nijako konkrétne nevymedzuje porušenie svojich základných práv alebo práv, iba popisuje rozpory vo svedeckých výpovediach a nesprávnosť v postupe orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania. Vo vzťahu k petitu sťažnosti právna zástupkyňa v celom rozsahu poukázala na petit formulovaný sťažovateľom v jeho prvotnom podaní z 21. novembra 2014 a navrhla v jeho intenciách rozhodnúť.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť, ktorú by ústavný súd mohol prijať po jej predbežnom prerokovaní na ďalšie konanie. Neobsahuje jasný a zrozumiteľný petit ako východisko pre rozhodnutie ústavného súdu, čo je jednou zo všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd pritom opakovane zdôrazňuje, že taký rozsah nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podania sťažovateľa, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04). Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Ústavný súd už v tomto rozhodnutí zdôraznil, že pre posúdenie návrhu na začatie konania je rozhodujúce, ako sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca vymedzí predmet konania v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite, preto ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti pri posudzovaní, či návrh obsahuje zákonom predpísané náležitosti, mohol vychádzať iba zo sťažovateľom formulovaného petitu. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že s ohľadom na obsah odôvodnenia sťažnosti, ktorý je primárne orientovaný na skutkové otázky trestnej veci sťažovateľa, ako aj s ohľadom na petit sťažnosti, ktorým sťažovateľ napáda iba rozhodnutie najvyššieho súdu, voči ktorému však nesmeruje žiadna z jeho sťažnostných námietok, by bolo možné sťažnosť aj v prípade, ak by obsahovala všetky zákonom predpísané náležitosti, odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2016